

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 martie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,

Elena Covalenco,

Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, de către

Mițcu Alexandru xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xx

xx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 07.10.2016 – 12.10.2016;

2. Instanța de recurs: 21.10.2016 – 02.11.2016;

3. Instanța de recurs în anulare: 06.02.2017 – 09.03.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Procurorul în Procuratura Râșcani, mun.Chișinău, Pleșca Angela, la 02 octombrie 2016, s-a adresat către judecătorul de instrucție cu demers privind prelungirea măsurii preventive - arestul preventiv, cu încă 30 de zile în privința lui Mițcu Alexandru.

2. Prin încheierea Judecătoriei Râșcani, mun.Chișinău din 12 octombrie 2016, demersul procurorului a fost admis, cu prelungirea termenului de reținere în stare de arest preventiv a lui A.Mițcu, pe un termen de 25 de zile, până la 07 noiembrie 2016, ora 08.30.

3. Împotriva hotărârii date au declarat recursuri:

- avocatul E.Catan în numele lui A.Mițcu, care a solicitat înlocuirea măsurii preventive - arestul preventiv cu una mai ușoară, cu eliberarea acestuia de sub arest, invocând că instanța și-a întemeiat concluziile doar pe motivele indicate de procuror în demers, pe când infracțiunea incriminată lui A.Mițcu nu se încadrează în dispoziția art.352 Cod penal; - procurorul nu a prezentat probe verosimile, precum că învinuitul s-ar fi eschivat de la urmărirea penală, a fost anunțat în căutare, ori că există careva date că acesta cunoștea despre faptul pornirii urmăririi penale și statutul său în cauza dată; - în cauză nu se întrevăd probe veridice care ar da temei de a bănuși că A.Mițcu, având o măsură preventivă mai ușoară decât arestul preventiv, va împiedica la stabilirea adevărului în cadrul cauzei penale, iar gravitatea infracțiunii incriminate nu poate servi temei de drept ca să-i fie menținută mai departe starea de arest; - procurorul la demersul de prelungire a arestului preventiv, nu a anexat alte careva materiale ce ar justifica prelungirea acestei măsuri, în afară de ordonanța de punere sub învinuire și procesul-verbal de audiere a învinuitului, astfel că aplicarea unei măsuri preventive alternative arestării în privința lui A.Mițcu ar fi una justă, reieșind din persoana acestuia, care are loc permanent de trai, este căsătorit, invalid de gradul 2, pensionar, având probleme serioase de sănătate și nu poate fi plasat în detenție, sub aspectul existenței pericolului real pentru viața și sănătatea lui, din care motiv urmează a fi pus în libertate;

- învinuitul, care la fel a solicitat casarea încheierii menționate, eliberarea din stare de arest, cu obligarea procurorului de a-i prezenta materialele dosarului, cu îndeplinirea

procesului-verbal respectiv și expedierea în adresa sa a încheierii din 10.10.2016 și a ordonanței din 14.09.2016, cu clasarea materialului acumulat de organul de urmărire penală și procuror; - organul de urmărire penală ilegal a calificat acțiunile lui și ilegal a întocmit raportul, prin care a propus procurorului să-l recunoască în calitate de învinuit în lipsa probelor ce ar fi indicat că dânsul ar fi comis faptele incriminate; - judecătorul de instrucție la emiterea încheierii în privința sa nu a supus controlului materialele prezentate de procuror; - nu s-a dat apreciere faptului că dânsul este o persoană în etate, pensionar, invalid de gradul 2, fiind învinuit de o infracțiune pe care nu a comis-o, iar demersul privind prelungirea măsurii preventive a fost examinat în lipsa sa, nefiind prezentat dosarul penal, iar judecătorul de instrucție nu și-a declarat abținere de la examinarea demersului, deși a depus plângere împotriva lui.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, au fost respinse recursurile avocatului E.Catană în numele învinuitului A.Mițul și a învinuitului, ca nefondate.

Instanța de recurs a menționat că, prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art.176 Cod de procedură penală, deoarece în cauza examinată sunt prezente temeiurile ce duc la necesitatea deținerii în arest preventiv a învinuitului A.Mițul, reieșind din complexitatea cauzei penale, gravitatea infracțiunii incriminate, pentru care legea prevede o pedeapsă privativă de libertate pe un termen de până la 8 ani, existența unei bănuieli că A.Mițul ar fi comis faptele imputate, întru buna desfășurare a procesului penal, precum și preîntâmpinarea comiterii unor noi acțiuni în detrimentul urmăririi penale, întru a nu distruge mijloacele de probă, circumstanțe care și-au păstrat forța probatorie și la momentul actual.

Astfel că, măsura privativă de libertate, arestul preventiv, prelungită față de A.Mițul este justificată, întemeiată și necesară, deoarece are ca scop împiedicarea acestuia de a influența mersul normal al urmăririi penale și de a distruge mijloacele de probă, fiind respectat principiul proporționalității între dreptul sau libertatea persoanei garantate de lege și necesitatea prelungirii față de el a măsurii preventive respective, deoarece privarea de libertate în atare situație este prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legal.

De asemenea, instanța de apel a ajuns la concluzia că aflarea la libertate a învinuitului ar duce la prejudicierea rezultatelor acțiunilor de urmărire penală, adică să determine dificultăți la administrarea probelor, prezentarea acestuia în fața organelor de urmărire penală și instanța de judecată, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal și asigurarea îndeplinirii obligațiilor sale procesuale.

Respectiv, instanța de apel a conchis că argumentele recurenților invocate în recurs în ce privește prelungirea măsurii preventive, sunt neîntemeiate, deoarece riscurile invocate de procuror, au fost probate prin circumstanțele enumerate anterior, menținându-se riscul influenței asupra bunei desfășurări a procesului penal.

Subsecvent, instanța de apel a respins și argumentul recurenților că judecătorul de instrucție nu a dispus citarea învinuitului, deoarece la moment cauza se află la etapa de urmărire penală, iar citarea se efectuează de către procurorul care conduce urmărirea penală, dar nu de judecătorul de instrucție, mai mult aceste motive sunt combătute de prevederile art.236 alin.(2) Cod de procedură penală.

Referitor la motivele invocate de recurenți ce țin de careva presupuse acțiuni ilegale ale organului de urmărire penală, ale procurorului și condițiile deținerii, că procurorul nu a prezentat probe ce indică că învinuitul a comis infracțiunea incriminată, că în cadrul primei instanțe nu se respectă prevederile Legii cu privire la tutun, instanța de recurs le-a respins, pe motiv că obiectul de studiu al instanței de recurs îl constituie legalitatea și temeinicia încheierii din 12.10.2016, asupra căruia urmează a se expune, restul motivelor urmează a fi examinate separat de autorități competente.

Instanța de recurs a considerat declarative argumentele recurenților, referitor la starea precară de sănătate a învinutului, deoarece părțile nu au prezentat careva probe ce ar indica că deținerea acestuia în arest este contraindicată, în coraport cu starea sănătății, în caz de necesitate, acestuia îi este posibilă acordarea asistenței medicale necesare, iar pe parcurs, în dependență de investigațiile rezultate și asistența medicală acordată, îi va putea fi înlocuită măsura preventivă.

5. Hotărârea menționată a devenit irevocabilă la data pronunțării.

6. În recursul în anulare declarat de învinutul A.Mițcu se critică decizia instanței de recurs, solicitând să fie casată, pe motiv că nu a fost citat legal nici de procuror și nici de instanța de recurs în ziua examinării recursului; - starea gravă a sănătății sale a fost apreciată de instanță ca refuz de a se prezenta în fața instanței de recurs; - faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; - judecătorul de instrucție a încălcat termenul rezonabil de judecare a demersului de prelungire a arestului preventiv, care urmează a fi pronunțat cu cinci zile înainte de expirarea termenului; - instanța incorect a examinat recursul avocatului căruia dînsul i-a înaintat recuzare, care nu cunoștea ora judecării recursului asupra încheierii de prelungire a măsurii preventive; - instanța de recurs nu a cercetat cauza penală și nu a ținut cont că probele au fost acumulate de organul de urmărire penală când dînsul a fost supus torturii; - din probele acumulate nu rezultă că anume dînsul ar fi nimicit pământul și casa, astfel cauza penală este falsificată, pornită la comandă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare, verificând argumentele invocate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, hotărârile judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Colegiul consideră necesar a menționa că nu orice hotărâre judecătorească irevocabilă poate fi atacată în ordinea recursului în anulare, ci numai cele pentru care legea prevede această cale de atac.

Astfel, conform art.312 Cod de procedură penală, care reglementează procedura controlului judiciar al legalității încheierii instanței de judecată privitor la măsurile preventive aplicate și prelungirea duratei lor și în special alin.(5), instanța de recurs, se pronunță asupra cazului, prin adoptarea unei decizii inclusiv și de admitere a recursului. Această decizie nu mai are o careva cale de atac, deoarece nu se stipulează în norma vizată, dreptul părților de a o ataca într-o altă instanță mai superioară.

Colegiul constată că această prevedere a art.312 Cod de procedură penală, este conformă cu exigențele prescrise de art.5 și art.13 ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În sprijinul acestei concluzii, se rețin și constatările expuse de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în pct.27 al Hotărârii din 01 noiembrie 2007 în cauza Mușuc vs Moldova, „Curtea reamintește că articolul 5 § 4 nu garantează ca atare un drept de a contesta deciziile prin care se dispune sau se prelungeste arestarea, deoarece prevederea de mai sus face referire la „proceduri”, și nu la „căi de atac”. Intervența unei singure autorități este conformă articolului 5 §4, cu condiția că procedura urmată are un caracter judiciar și acordă persoanei vizate garanții adecvate în privința modului lipsirii de libertate în cauză (a se vedea Jecius v. Lithuania, nr. 34578/97, § 100, ECHR 2000 - IX). Prin urmare, pretenția este incompatibilă rațiunii, materialelor și cu prevederile Convenției în sensul articolului 35 §3 și urmează a fi respinsă în conformitate cu articolul 35 §4”.

Colegiul penal atestă că, potrivit art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar

la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Prin urmare, normele de drept nominalizate prescriu, în mod expres, că pot fi atacate cu recurs în anulare doar hotărârile judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac.

Circumstanțele enunțate atestă că, celelalte categorii de hotărâri judecătorești irevocabile, inclusiv cele atacate de recurent, nu sunt pasibile de drept de a fi contestate prin intermediul recursului în anulare.

Astfel, instanța de recurs reține că, în cazul în care învinuitul a folosit dreptul la recurs, prin care s-a verificat legalitatea încheierii judecătorului de instrucție, hotărârea adoptată pe marginea acestui subiect nu mai poate fi atacată pe calea recursului în anulare la Curtea Supremă de Justiție, deoarece această procedură pentru astfel de situații nu este prevăzută de legea națională, iar recurentul a utilizat o cale de atac neprevăzută de lege.

Conform art.456 alin.(1), 432 alin.2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului declarat de A.Mițul ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art.456, 453, 432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către Mițul Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016, în propria lui cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu